

آداب زیارت

و آن بسیار است و در اینجا به چند چیز اکتفا می‌شود اول غسل پیش از بیرون رفتن برای سفر زیارت دوم ترك كلام بیهوده و لغو و مخاصمه و مجادله در راه سیم غسل برای زیارت هر امامی و آنکه بخواند دعای وارده آن را و بیاید آن در اول زیارت وارث چهارم طهارت از حدث کبری و صغری پنجم پوشیدن جامه‌های پاک و پاکیزه و نو و نیکو است سفید بودن رنگ آن ششم در وقت رفتن به روضه مقدسه گامها را کوتاه برداشتن و به آرامی و وقار سیر نمودن و خاضع و خاشع بودن و سر به زیر انداختن و به بالا و اطراف خود التفات ننمودن هفتم خوشبو نمودن خود را در غیر زیارت امام حسین علیه السلام هشتم در وقت رفتن به حرم مطهر زبان را به ذکر تکبیر و تحمید و تسبیح و تهلیل و تمجید مشغول کردن و به صلوات فرستادن بر محمد و آل محمد علیهم السلام دهان را معطر نمودن نهم بر در حرم شریف ایستادن و اذن دخول طلبیدن و سعی در تحصیل رقت قلب و خضوع و شکستگی خاطر نمودن به تصور و فکر در عظمت و جلالت قدر صاحب آن مرقد منور و اینکه می‌بیند ایستادن او را و می‌شنود کلام او را و جواب می‌دهد سلام او را چنانچه به همه اینها شهادت می‌دهد در وقت خواندن اذن دخول و تدبیر در محبت و لطفی که به شیعیان و زائران خود دارند و تأمل در خرابیهای حال خود و خلافها که به آن بزرگواران کرده و فرموده‌های بی‌حد که از ایشان نشنیده و آزارها و اذیتها که از او به ایشان یا به خاصان و دوستان ایشان رسیده که برگشتن آن به آزردهن ایشان است و اگر برآستی در خود نگرد قدمهایش از رفتن باز ایستد و قلبش هراسان و چشمش گریان شود و این روح تمام آداب است و شایسته است در اینجا ذکر کنیم اشعار سخاوی و روایتی را که علامه مجلسی رحمه الله در بحار از کتاب عیون المعجزات نقل فرموده اما اشعار سخاوی که شایسته است در آن حال تمثّل به آنها این است:

قَالُوا غَدًا نَأْتِي دِيَارَ الْحِمَى
وَيَنْزِلُ الرُّكْبُ بِمَغْنَاهُمْ

گفتند فردا می‌رسیم به سرزمینهای قرقگاه

و کاروان فرود آید به دولتسرای آنها

زیارت قبور ائمه اطهار علیهم السلام آداب خاصی دارد که توجه به آنها برای قبولی زیارت لازم است. از آنجا که ائمه معصومین، زائرین خود را می‌بینند و کلام آنها را می‌شنوند و پاسخ می‌دهند، و نیز به دلیل طهارت مکان رفت‌وآمد امامان دیگر و ملائکه الهی و ارواح انبیاء و اولیاء خداوند، آداب این حرم‌های الهی باید کاملاً مراعات شود .
شیعیان عقیده دارند امامان معصوم زنده‌اند و نزد خداوند روزی می‌خورند؛ بنابراین در هنگام زیارت باید خود را در محضر شریف آن ارواح مقدسه دید و به غیر آنها توجهی نداشت .

دستورات زیارت رسول خدا و ائمه علیه السلام

برای تشرف به زیارت رسول خدا و ائمه اطهار دستورات زیادی در روایات وارد شده است، از آن جمله :

1- غسل زیارت مستحب است و بهتر است در هنگام غسل دعاهایی از این دست را خواند " بسم لله و بالله اللهم اجعله لی نوراً و طهوراً و حرزاً و شفأً من كل واءٍ و آفةٍ و عاهه، اللهم طهره قلبی و اشرح به صدري و سهل به امری " (به نام خدا و به امید خدا. خداوند این غسل را برای من نور و پاک‌کننده و پناهگاه و شفا از هر مرض و ابتلائی قرار بده، قلب مرا به وسیله آن پاک گردان، سینه ام را فراخ کن و راه‌ها را بر من آسان گردان .)

غسل زیارت نور و طهارتی طولانی‌مدت به غسل‌کننده خواهد بخشید، به طوری که اگر در روز انجام شود، برای زیارت در آن روز و شب بعد کافی است و نیز اگر در شب باشد برای زیارت شب و روز بعد کفایت می‌کند .

2- پوشیدن لباس پاکیزه

3- استعمال عطر

4- ترك كلام بیهوده

5- برداشتن قدم‌های کوتاه و راه رفتن با وقار و آرامش

6- ذکر گفتن در راه، که بهترین آن صلوات بر محمد و آل محمد است .

- 7- در هنگام ورود به حرم مقدّس ائمه اطهار باید از آن بزرگواران اجازه ورود خواست .
- شهید اول در "دروس" فرموده است اگر اجازه خواستی و در خود حالت خشوع و لطافتی حس کردی، داخل حرم شو، که این نشانه اجازه است؛ ولی اگر دیدی هنوز آماده زیارت نیستی، بهتر است صبر کنی تا آماده شوی .
- 8- بوسیدن عتبه (آستانه در یا همان چوبه های دو طرف در)
- 9- ایستادن در مقابل قبر امام و پشت به قبله .
- 10- خواندن زیارت‌های وارده؛ می‌توان از زبان خود نیز زیارت کرد ولی بهتر است زیاراتی که از طرف ائمه معصومین به ما رسیده خوانده شود که شاید بهترین آنها برای همه امامان زیارت جامعه کبیره است .
- 11- خواندن دو رکعت یا بیشتر، نماز زیارت
- 12- دعا بعد از نماز که بسیار به اجابت نزدیک است .
- 13- تلاوت قرآن و هدیه ثوابش به امام
- 14- آهسته خواندن زیارت و دعا
- 15- خارج شدن از حرم بدون پشت‌کردن به قبر امام .
- 16- تکرار زیارت امام تا وقتی که در آن شهر زیارتی اقامت دارد .
- 17- بوسیدن در و دیوار حرم و ضریح مقدس، در صورتی که ایجاد مزاحمت نکند و با احترام آن مکان مقدس منافات نداشته باشد .
- 18- آماده کردن خود برای طاعت و ترک معصیت خداوند .
- 19- زیارت در ایام مخصوص زیارتی مستحب است؛ مانند شب و روز جمعه، شب قدر، عید فطر، و عید قربان و روزهای ماه رجب برای زیارت حضرت رضا علیه السلام ...
- 20- توجه به نمازهای یومیه که اول دقت خوانده شود. باید دقت کرد برای زیارت، نماز اول وقت از دست نرود .
- 21- باید محل زیارت زنان از مردان جدا باشد. بانوان باید با پوشیدگی کامل و بدون زینت و آرایش به زیارت بپردازند .
- 22- بعضی از زیارت‌های خود را به نیابت از طرف پدر و مادر و نزدیکان خود انجام دهد .
- 23- بعد از زیارت آخر، وداع کند .

آداب خاص در زیارت امام حسین

زیارت حضرت امام حسین علیه السلام آداب خاصی دارد؛ از جمله :

- 1- روزه گرفتن در سه روز قبل از سفر
 - 2- اجتناب از خوردن غذاهای لذیذ و رنگارنگ و اکتفا به طعام ساده
 - 3- زیارت با حالت حزن و اندوه و غصه
 - 4- پرهیز از استعمال عطر و گلاب
 - 5- زیارت با سر و صورت و لباس آشفته مانند افراد ماتم زده و مصیبت‌زده .
 - 6- غسل قبل از زیارت با آب فرات
 - 7- رفتن به زیارت با پای پیاده .
- امام صادق علیه السلام فرمود: «برای هر قدم زائر، هزار حسنه و محو هزار گناه و هزار درجه تعالی است.» و فرمود: «با حال دلالت مانند بردگان به زیارت امام حسین بروید .»

لازم به توضیح است که جمع بین اخبار غسل از آب فرات و اخبار زیارت به حالت ژولیدگی به این است که وقتی کسی به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام می‌رود بهتر است برای بار اول با همان گرد راه و ژولیدگی و غمزدگی وارد حرم مطهر شود و امام را زیارت کند؛ و سپس برای دفعات بعدی از آب فرات غسل نماید و عطر بزند و لباس پاکیزه بپوشد و به زیارت رود .